

“YENİ” İNOVASYON TÜRLERİ

“Değişen Dünyada, Değişen İnovasyon...”

Hayat hızla değişiyor... İş hayatı da kuşkusuz bu değişimden payını alıyor. Geçmiş dönemden en büyük farklılık da her şeyin artık eskisine göre çok daha hızlı olması. Bu hızı somutlaştırmak adına hazırlanmış olan aşağıdaki grafikte sadece 1 dakika içerisinde internette neler olduğunun küçük bir modellemesini görebilirsiniz.

Bu baş döndürücü hızın en temel sebeplerinden biri olan teknolojik gelişme ve inovasyon da artık kendi içerisinde bir değişim geçiriyor. Geçmiş dönemde duymaya alışık olduğumuz inovasyon türlerinin yerini artık yenileri almaya başladı. **Ürün/Hizmet İnovasyonu, Süreç İnovasyonu, Organizasyonel İnovasyon** gibi bildik inovasyon türlerinin yanına artık **Yıkıcı İnovasyon (Disruptive Innovation), Ters İnovasyon (Reverse Innovation), Açık İnovasyon (Open Innovation), Sosyal İnovasyon (Social Innovation), İnovasyon (Imovation)** gibi yeni inovasyon türleri de eklendi.

Bu yazımızda yeni dönemin getirdiği bu yeni inovasyon türleri hakkında biraz daha detaylı bilgi edinmeye çalışacağız.

1) Yıkıcı İnovasyon (Disruptive Innovation): En genel tanımıyla ortaya çıktığı sektördeki rekabeti derinden etkileyen, değiştiren hatta pazar payı pastasından büyük pay alanları (eski ya da yeni fark etmez) ortadan kaldıracak kadar pazarı alt-üst eden yeni inovasyon türü. **Buradaki en önemli nokta ise yıkıcı inovasyonun çoğu zaman için sektör dışı rakipten gelmesidir.**

Örnek: Google Wallet. Ana işi (core business) bankacılık ya da finans olmayan Google artık e-posta gönderirken dosya ekler gibi (attachment) para eklemeyi ve e-posta ile para göndermeyi sağlayan yeni bir sistem geliştirmiş durumda. Ayrıntılı bilgi için: <http://www.google.com.tr/wallet/>

2) Ters İnovasyon (Reverse Innovation): Bu kavram her ne kadar inovasyonun Batı'dan (Avrupa-Amerika) Doğu'ya (Çin-Hindistan) olan rotasının artık tersine döndüğünü işaret etmek için ortaya atıldıysa da kendi içerisinde başka alt anlamlar da barındırmaktadır. Geçmiş dönemde inovasyonun rotası şirketlerden müşteriye doğruydü, yani sektörlerindeki lider Batılı şirketlerin ar-ge/ür-ge ekipleri geliştirdikleri yeni ürün/hizmetleri yine batılı müşterilerinin beğenisine sunuyor ve iyi sonuçlar elde etmeye çalışıyorlardı. Bugün ise gelişen teknoloji ve iletişim imkânları sayesinde artık müşteriler (hem Batılı hem de Doğulu) artan satın alma güçlerine de paralel şekilde arzu ettikleri ürün/hizmeti firmalardan talep ediyor ve sonunda da elde ediyorlar. Bu açıdan müşteriler inovasyon açısından firmaların önüne geçmiş durumda denebilir. **Özetle, inovasyonun rotası artık her açıdan tersine döndü, artık doğudan batıya ve müşteriden şirkete doğru bir akış var.**

Örnek: Quirky. Bu şirket belli sektörlerdeki (ör: küçük ev aletleri ve aksesuarları) müşteri ürün talep, öneri ve hatta tasarımlarını hayata geçirip fikir sahibine de para kazanma şansı veriyor. Ayrıntılı bilgi için: <https://www.quirky.com/>

3) Açık İnovasyon (Open Innovation): Ters inovasyonun hayata geçmesini kolaylaştıran bir unsur olan açık inovasyon, şirketlerin kendi websiteleri üzerinden ya da fikir evleri (idea center) üzerinden müşterilerinin (mevcut ya da potansiyel) inovasyon önerilerini toplama metodu olarak da adlandırılabilir.

Örnek: Açık inovasyon. Türkiye merkezli bu şirket fikir önerisi bekleyen firmalar ile öneri vermek isteyen tüketicileri bir araya getiren bir platform şeklinde çalışıyor. Websitesi üzerinden yapılan duyurulara (inovasyon çağrısı) fikir gönderildikten sonra yapılan değerlendirme sonucunda para ödülü kazanılabiliyor. Ayrıntılı bilgi için: <http://www.acikinnovasyon.com/>

4) Sosyal İnovasyon (Social Innovation): Değişen iş hayatından ve inovasyondan KSS (Kurumsal Sosyal Sorumluluk) projeleri de nasibini almış durumda. Sosyal sorumluluk projeleri artık tekerlekli sandalye dağıtıp, huzur evi ziyaret etmenin çok ötesine geçti. **Engelli müşterilerini de artık her anlamda merkeze koyan şirketler onların ihtiyaçlarına yönelik ve kâr da getirecek projeleri hayata geçirmeye başladılar.**

Örnek: Braille credit card. Görme engellilerin güvenli ve rahat bir şekilde kredi kartı kullanıp alışveriş yapmalarını sağlayan bu proje hem bir sosyal sorumluluk hem de kâr potansiyeli olan bir inovasyon projesidir. (Türkiye'de 1 milyonun üzerinde görme engelli bulunmaktadır. Kaynak: eyh.gov.tr) Ayrıntılı bilgi için: <http://www.yankodesign.com/2011/03/07/blind-cc-gets-refined/>

5) İnovasyon (Imovation): Deyim yerindeyse Çin'in inovasyon literatürüne kattığı yeni bir kavramdır. Taklit ürün pazarının bir gömlek üstü denebilecek bu yeni inovasyon türünde taklit (imitasyon-imitation) ile inovasyon (innovation) bir araya getirilmiştir. Ülkemizdeki **Öz xxx, Hakiki xxx** gibi kötü taklitlerden öte **orijinal ürün/hizmetten esinlenilerek ve kısmen de telif hakkı (patent, copyright vb.) problemleriyle karşılaşarak yaratılan yeni ürün/hizmetlere verilebilecek bir isimdir.**

Örnek: Apple ve Samsung arasındaki bitmek bilmeyen telif hakkı dava savaşları bu durum neticesinde ortaya çıkmıştır denebilir. **Apple Macbook Air** ve **Samsung ATIV Book** benzerliği ve rekabeti bu yeni inovasyon türüne iyi bir örnektir.

